

Opetus- ja kulttuuriministeriö
kirjaamo@okm.fi

Saate, Koulutusvastuuhakemus Liikunnanohjaaja AMK, OKM (JAMK)

Viitaten Opetus- ja kulttuuriministeriön ja Jyväskylän ammattikorkeakoulun sopimuskauden välitarkasteluneuvotteluun Helsingissä 5.10.2018, haemme muutosta koulutusvastuuhimme siten, että voimme aloittaa Liikunnanohjaaja (AMK) –tutkintokoulutuksen vuodesta 2020 alkaen.

Liikunnanohjaaja (AMK) –tutkintokoulutus tukee vahvasti Jyväskylän ammattikorkeakoulun monialaisen kuntoutuksen osaamiskeskittymää sekä alan koulutustarjontaa, jota toteutamme EduFutura-yhteistyönä Jyväskylän yliopiston ja Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradian kanssa sekä alueen vahvaa liikunta-alan ekosysteemiä.

Tämän saatteen myötä toimitamme Teille seuraavat dokumentit:

- Hakemus, Liikunnanohjaaja (AMK)
- Liite 1 Hakemuksen perustelut
- Liite 2 Liikunnanohjaaja (AMK) –esite
- Liite 3 Jyväskylän yliopiston lausunto (allekirjoitettu kpl toimitettu Jyväskylän yliopiston toimesta suoraan OKM:n kirjaamoon)
- Liite 4 Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradian lausunto

Toivomme myönteistä suhtautumista hakemukseemme.

Yhteistyöterveisin

Jussi Halttunen
Rehtori, toimitusjohtaja
0400 644 913, jussi.halttunen@jamk.fi
Jyväskylän ammattikorkeakoulu

Jakelu

Kirjaamo, Opetus- ja kulttuuriministeriö
Opetusneuvos Maarit Palonen, Opetus- ja kulttuuriministeriö
Opetusneuvos Jorma Karhu, Opetus- ja kulttuuriministeriö
KOTA

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
ESITYS UUDEKSI KOULUTUSVASTUUKSI

Ammattikorkeakoulu	Jyväskylän ammattikorkeakoulu (JAMK)
Uusi koulutusvastuu ja sen VNA:n 1129/2014 mukainen tutkintonimike	
<i>Liikunnan ammattikorkeakoulututkinto</i> liikunnanohjaaja (AMK) 210 op <i>Bachelor of Sports Studies</i>	
Sisäänoton laajuus (aloittajien määrä/ v)	
Vuonna 2020 20 aloittavaa opiskelijaa Vuodesta 2021 eteenpäin 40 aloittavaa opiskelijaa / vuosi	
Edellytykset uuden koulutusvastuun toteutukselle (resursointi)	
<p>Koulutus tullaan toteuttamaan osana Kuntoutusalan osaamiskeskittymän toimintaa, jolloin mahdollistuu liikunnan ja kuntoutuksen laajan kokonaisuuden rakentuminen. Näin mahdollistuu myös taloudellisesti kannattavan rakenteen mukainen kokonaisuus.</p> <p>Osaamiskeskittymässä on tällä hetkellä neljä monialaisen kuntoutuksen tutkinto-ohjelmaa, joiden lisäksi tehdään tiivistä yhteistyötä liiketoiminnan yksikössä olevan Sport Business Schoolin kanssa, automaatio- ja robotiikan sekä matkailun vahvuusalojen kanssa.</p> <p>Osaamiskeskittymässä on yli 40 kuntoutus- ja liikunta-alan asiantuntijaa, joten uuden tutkintokoulutuksen valmisteluun löytyy tarvittava osaaminen. Tutkinto-ohjelman valmistelua varten ja opetukseen tullaan lisäksi palkkaamaan ainakin yksi lehtori vuoden 2019 aikana.</p> <p>Liikunnanohjaajan koulutus tullaan toteuttamaan tiiviissä EduFutura yhteistyössä yhdessä Jyväskylän yliopiston liikuntatieteellisen tiedekunnan ja koulutuskuntayhtymä Gradian kanssa. Yhteistyöstä on jo näyttöä yhteisen kuntoutus- ja liikuntapolun suunnittelun ja toteutuksen osalta. Tämä joustavoittaa ja nopeuttaa siirtymistä koulutusvaiheesta seuraavaan ja antaa laajemmat opintojen valinnan mahdollisuudet</p> <p>JAMKin talous on vakaalla pohjalla ja liikevaihto on ollut viime vuodet kasvussa. Osaava henkilökunta ja vahva talous mahdollistavat tutkinto-ohjelmaa vahvistavan TKI-toiminnan ja kansainvälisen verkoston kehittämisen.</p>	
Perustelut ammattikorkeakoulun profiiliin ja valtakunnallisten koulutustarpeiden näkökulmasta	
JAMKin kuntoutusalan koulutuksen edelläkävijyys, Jyväskylän profiloituminen liikuntapääkaupunkina ja EduFutura yhteistyö alueen koulutusorganisaatioiden kanssa (Jyväskylän yliopisto, koulutuskuntayhtymä GRADIA) luovat ainutlaatuiset edellytykset käynnistää uudistuvaan työelämätarpeeseen vastaava liikunnanohjaajakoulutus.	

Suunniteltava koulutus on osa JAMKin monialaisen kuntoutuksen vahvuusalan ja kansallisen kuntoutusalan osaamiskeskittymän (JAMK ja Metropolia) kehittämis- ja uudistamiskokonaisuutta. JAMKin monialaisen kuntoutuksen vahvuusalan keskiössä on ihmislähtöinen kuntoutus ja ihmisten toimiva arki, jonka kärkinä ovat liikunnallinen kuntoutus, asiakas/palveluohjauksen uudistaminen ja eheät palveluprosessit sekä teknologisten ratkaisujen kehittäminen ja käyttöönotto tukemaan toimivaa arkea elämän eri vaiheissa. Liikunta-alan osaamisen kehittämisellä osana kuntoutus- ja hyvinvointialaa on merkittävä rooli vahvuusalan toiminnassa. JAMKissa liikunnanohjaaja AMK-koulutus tulee täydentämään monialaisen kuntoutuksen koulutuskokonaisuutta ja avaa mahdollisuuksia liikunnan ja kuntoutuksen syvempään integroimiseen. Jyväskylän korkeatasoinen liikunta- ja kuntoutusosaamisen keskittymä ja laaja toimijaverkosto tarjoavat opiskelijoille monipuolisen oppimisympäristön, joka mahdollistaa verkostoitumisen ja työskentelyn aidoissa työ-, tutkimus- ja kehittämissympäristöissä (mm. Hippos 2020, Jyväskylän yliopiston liikuntatieteellinen tiedekunta, Kilpa- ja huippu-urheilun tutkimuskeskus KIHU, Liikunnan ja kansanterveyden edistämissätiö LIKES ja uusi sairaala Nova). JAMKin vahvuutena kouluttajana on laaja TKI-toiminta, monipuoliset oppimismenetelmät, koulutusaloja rikkovat monialaiset yhteistyömallit, mihin JAMKin urheiluliiketoiminnan, ICT:n, automaation, robotiikan ja matkailun alat tarjoavat loistavat edellytykset.

Suunnitteilla oleva koulutus vastaa tunnistettuun yhteiskunnalliseen tarpeeseen kouluttaa osaajia liikunnan ja kuntoutuksen yhdyspinnalle. Liikunnanohjaajilla tulee olla valmiudet kehittää palveluja tukemaan eri ikäisten ja toimintakyvyltään erilaisten ryhmien omaehtoista liikkumista ja älykästä itsehoitoa sekä työskennellä uusilla yhdyspinnoilla sektorirajat ylittäen hyödyntäen digitalisaatiota ja teknologioita. Väestön liikkumattomuus ja tarve kestävään ja tasa-arvoiseen hyvinvoinnin edistämiseen haastavat liikunta- ja sote-alan ammattilaiset tuottamaan yhdessä tutkimusnäyttöön perustuvia, kustannusvaikuttavia liikunta- ja kuntoutuspalveluja. Väestön ikääntyminen aiheuttaa tarpeen entistä vaikuttavammalle terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Kansantautien sairastavuusindeksissä on suuria eroja kaupunkien ja maakuntien välillä. Lisäksi maahanmuuttajat muodostavat uuden asiakasryhmän terveydenhuoltoon. Kuitenkin terveyspalveluja tulisi pystyä järjestämään entistä pienemmillä resursseilla, jolloin liikunnan ja ennaltaehkäisevän kuntoutuksen merkitys toiminnan painopisteenä vahvistuu. Uudistuvaa liikunnanohjauksen osaamista tarvitaan enenevässä määrin mm. varhaiskasvatuksen ja koulujen, työhyvinvoinnin ja ikääntyneiden palvelujen sekä yritystoiminnan parissa.

Aikataulu koulutuksen käynnistymiselle	Syksy 2020
Muita lisätietoja	Laajempi hakemus liitteenä
Yhteyshenkilö	Heikki Malinen, vararehtori, heikki.malinen@jamk.fi , 040 7723376 Mirja Immonen, päällikkö monialainen kuntoutus, mirja.immonen@jamk.fi , 040 5478949

Pvm 28.9.2018

Nro

Viite: EduFutura johtoryhmä 12.6.2018

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Meritullinkatu 10
PL 29
00023 Valtioneuvosto

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTON LAUSUNTO JYVÄSKYLÄN AMMATTIKORKEAKOULUN LIKUNNANOHJAAJAN TUTKINNON PERUSTAMISTA KOSKIEN

Jyväskylän ammattikorkeakoulu esittää liikunnanohjaajan AMK -tutkinnon perustamista liikunnan ja kuntoutuksen alueelle. Opetus- ja kulttuuriministeriö asetti korkeakouluille tavoitteeksi sopimuskaudelle 2017–2020 pyrkiä luomaan kansainvälisesti vahvoja ja vetovoimaisia osaamiskeskittymiä. Jyväskylän ammattikorkeakoulu vastaa liikunnanohjaajan tutkinnon perustamisella juuri tähän tavoitteeseen alueella, jossa Jyväskylässä on Suomen mittakaavassa vahvin ja edelleen vahvistuva osaamis- ja tutkimuspohja. Myös Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradia on hakenut täydentävää ammatillisen koulutuksen järjestämislupaa liikunta-alan tutkintoihin opetus- ja kulttuuriministeriöltä 1.1.2019 alkaen.

Jyväskylän yliopiston ja muiden EduFutura Jyväskylän oppilaitosten yhteisenä strategisena tavoitteena on vahvistaa Jyväskylän asemaa kansainvälisesti kilpailukykyisenä hyvinvoinnin ja liikunnan osaamiskeskittymänä. Jyväskylän yliopisto, erityisesti liikuntatieteellinen tiedekunta, Kilpa- ja huippu-urheilun tutkimuskeskus (KIHU), Liikunnan edistämissäatiö (Likes) sekä muut EduFutura Jyväskylän oppilaitokset muodostavat ainutlaatuisen keskittymän liikunta-alan tutkimus- ja koulutusosaamista. Osaamisen lisäksi tavoitetta tukee valmisteilla oleva Hippos 2020 -hanke, jossa Jyväskylään rakentuu koko Pohjois-Euroopan mittakaavassa ainutlaatuinen liikuntainfrastrukturi.

EduFutura -yhteistyön kautta juuri liikunnan ja kuntoutuksen synergia on vahvistumassa kaikkein voimakkaimmin. Tämä mahdollistaa koulutusyhteistyön, jossa tutkimusperusteisesti kehitetään kaikille asteille opintopolkuja, ristiinopiskelun mahdollisuuksia sekä uusia koulutusmoduuleja elinikäisen oppimisen ja jatkuvan oppimisen tarpeisiin. EduFutura professuurin (prof. Jouni Välijärvi) rinnalle on suunniteltu muita yhteisesti rahoitettavia asiantuntijoita liikunnan ja hyvinvoinnin edistämisen alojen synergian vahvistamiseksi.

Jyväskylän yliopisto pitää tärkeänä monipuolisten ja laadukkaiden koulutuspolkujen rakentumista liikuntalukioista ja ammatillisista tutkinnoista aina liikuntatieteellisen alan tohtorin tutkintoon saakka. Yhteisenä tavoitteenamme on luoda Jyväskylään sellaiset koulutusedellytykset, että opintojaan suunnitteleva nuori voi Suomen lisäksi missä tahansa maailmassa pitää Jyväskylää varten otettavana opiskelupaikkana rakentaa oma liikunta-alan tutkintoon tähtäävä opintopolkunsa, tarvittaessa yhdistäen oma huippu-urheilijan ura. Jyväskylän yliopisto kykenee EduFutura -yhteistyön kautta tukemaan Jyväskylän ammattikorkeakoulun osaamista, ja haluamme olla yhdessä luomassa edellytyksiä edellä kuvatun vision saavuttamiseksi. Yhteinen koulutusvientiyhtiömme EduCluster Finland voi laajentaa täällä rakentuvan liikunta-alan koulutusosaamisen kansainväliseksi vientituotteeksi.

Jyväskylä, 28.9.2018

Keijo Hämäläinen

Rehtori, Jyväskylän yliopisto

Tiedoksi:

Johtaja Jorma Karhu, Opetus- ja kulttuuriministeriö

Johtaja Vesa Saarikoski, Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradia

Jyväskylän yliopisto:

Vararehtori Marja-Leena Laakso

Dekaani Ari Heinonen

Talous- ja palvelujohtaja Päivi Seppä

Koulutuspalvelujohtaja Mari Ikonen

Kehitysjohtaja Jarkko Pirkkalainen

UUSI TUTKINTO-OHJELMAESITYS LIKUNNANOHJAAJA AMK-TUTKINTOKOULUTUS JAMK

1. Mitkä ovat tutkinto-ohjelman profiili, keskeiset sisällöt ja osaamisen painopisteet?

Tutkinto-ohjelman profiili

Jyväskylän ammattikorkeakoulun, JAMKin monialaisen kuntoutusalan koulutuksen edelläkävijyys, Jyväskylän profiloituminen liikuntapääkaupunkina ja Edu-Futura yhteistyö alueen koulutusorganisaatioiden, Jyväskylän yliopiston ja koulutuskuntayhtymä GRADIA kanssa luovat ainutlaatuiset edellytykset käynnistää uudistuvaan työelämätarpeeseen vastaava liikunnanohjaajakoulutus JAMKissa. Koulutusta suunnitellaan EduFutura yhteistyössä osana alueen kansallisesti ja kansainvälisesti vahvaa liikunta-alan koulutuksen, tutkimuksen, valmennuksen ja elinkeinoelämän ekosysteemiä. Liikunnanohjaaja AMK tutkintokoulutus täydentää liikunnan osaamista vahvistavaa joustavaa opintopolkua toiselta asteelta yliopistotasolle.

Suunniteltava liikunnanohjaaja AMK tutkintokoulutus on osa JAMKin monialaisen kuntoutuksen vahvuusalan ja kansallisen kuntoutusalan osaamiskeskittymän kehittämis- ja uudistamiskokonaisuutta, mikä varmistaa tulevan liikunnanohjaaja AMK tutkintokoulutuksen suuntaamisen tulevaisuuden työelämätarpeisiin. Tulevilla liikunnanohjaajilla on valmiudet uudistaa ja kehittää liikuntapalveluja tukemaan eri ikäisten ja fyysiseltä kunnoltaan sekä toimintakyvyltään erilaisten yksilöiden ja ryhmien liikuntaa, omaehtoista liikkumista ja älykästä itsehoitoa. Liikunnanohjaajilta vaaditaan kykyä työskennellä sektorirajoja ylittäen uusilla yhdyspinoilla kuntoutus-, sosiaali- ja terveyspalvelutuottajien kanssa, hyödyntäen digitalisaatiota ja uusia teknologisia ratkaisuja.

JAMKin liikunnanohjaaja AMK tutkintokoulutus kytkeytyy koko sosiaali- ja terveysalalla hyödynnettävään laaja-alaiseen toimintakyvyn biopsykososiaaliseen viitekehykseen (International Classification of Function, ICF), joka tarjoaa monialaiselle ja moniammatilliselle hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi yhteisen ymmärryksen ja näkökulman. Tarkastelun kohteena viitekehyksessä on yksilön toiminta hänen omista lähtökohdistaan, huomioiden terveydentila, toimintakyky ja ympäristö- ja yksilötekijät. Liikunnallisen ja aktiivisen elämäntavan edistämistä ei nähdä ainoastaan liikunnan harrastamisen lisäämisenä vaan laaja-alaisen toimintakyvyn kokonaisuuden kautta, paikallaan olosta rasittavaan liikuntaan ja liikunnan annos-vaste-suhteen entistä moniulotteisempaa tulkintana (Husu, Sievänen, Tokola ym. 2018).

Liikunnanohjausosaamisen osana syvennetään erityisesti toimintakyvyn ja liikunnallisen elintapaohjauksen osaamista, jossa painottuvat saumattomien liikuntapalveluketjujen suunnittelu ja toteutus eri ikäisten ja fyysiseltä kunnoltaan ja toimintakyvyltään erilaisten henkilöiden ja ryhmien tarpeisiin. Terveyttä ja hyvinvointia edistävän liikunnan ohjausryhmä (STM, OKM 2017) on nostanut esiin liikunnallisen elämäntavan vahvistamisen keinona ennaltaehkäistä kansansairauksia, ikääntymiseen liittyviä haasteita ja vähentää kansantalouden kustannuksia. Lisäksi liikunnallinen elämäntapa lisää työelämän tuottavuutta, kilpailukykyä ja vähentää väestöryhmien välisiä terveys- ja hyvinvointieroja.

Jyväskylässä liikunta-alaan liittyy toimintaympäristö, jossa mahdollistuu urheiluvalmennusosaamisen monipuolinen kehittäminen. Alue tarjoaa osaavan ympäristön myös kilpa- ja huippu-urheiluun valmentautumiseen. Alakoulujen joustavista liikuntaluokista urheilulukioon tai ammatillisiin opintoihin johtava urheilijan polku, urheiluakatemiatoiminta, mittava liikunta- ja urheiluseuraverkosto, ammattiurheilu, Kilpa- ja huippu-urheilun kehittämiskeskus, KIHU, Sports Lab ja Training room yhdessä alueen teknologiayritysten (esim. FirstBeat) kanssa mahdollistavat osaamisen kehittämisen ja suomalaisen liikunta- ja valmennusjärjestelmään perehtymisen laaja-alaisesti.

Tutkinto-ohjelman sisällöt ja osaamisen painopisteet

- **Liikunnan ja laaja-alaisen toimintakyvyn edistämisen osaaminen liikunnan ja liikunnallisen elämäntavan keinoin** vahvistamalla sujuvia liikuntapalvelupolkuja eri ikäisten ja fyysiseltä kunnoltaan ja toimintakyvyltään erilaisten henkilöiden ja ryhmien tarpeisiin.
- **Monialaisen ja moniammatillisen työskentelyotteen omaksuminen tiimioppimisen mallilla sekä verkostoitumisosaaminen**, mikä luo opiskelijalle pohjan laadukkaiden ja eheiden liikuntapalveluketjujen tuottamiseen ja toimimiseen yhdyspinnoilla kuntoutuksen, sosiaali- ja terveysalan sekä urheilu- ja hyvinvointivalmennuksen kanssa.
- **Digitalisaation hyödyntämisen osaaminen** asiakkaiden oman toiminnan ja terveyden seurannassa, kansansairauksien ennaltaehkäisyssä ja toimintakyvyn edistämässä, sekä toiminnan kehittämisen, väestön seurannan, tutkimuksen sekä tiedon tarjoamisen näkökulmasta.
- **AiRo-teknologioiden hyödyntämisen (tekoäly, robotiikka) ja soveltamisen osaaminen** yksilöllisen, vaikuttavan ja tehokkaan elintapaohjauksen sekä liikuntaneuvonnan mahdollistamiseksi, mikä edistää asiakkaan aktiivista toimijuutta ja vastuunottoa.
- **Tutkimus-, kehittämis-, innovaatio- ja yrittäjyysosaamisen vahvistaminen** (kuten urheiluliiketoiminta) edistämään alan yrittäjyyttä sekä kehittämään asiakaslähtöisiä liikunta- ja toimintakäytäntöjä edistäviä innovaatioita, kansainvälistymistä ja vientiä.
- **Valmennusosaaminen**, jossa opitaan hyödyntämään monipuolista kilpa- ja huippu-urheilua tukevaa toimintaa ja asiantuntijuutta, jossa yhdistyvät tarkka suorituskyvyn ja palautumisen mittaaminen, seuranta ja parantaminen sekä urheilijan kokonaisvaltainen tuki.

2. Kansainvälinen yhteistyö tutkinto-ohjelmassa?

Koulutuksessa hyödynnetään JAMKin nykyistä laajaa kansainvälistä yhteistyötä. JAMK panostaa opiskelijoiden ja opettajien liikkuvuuteen sekä kansainväliseen TKI-toimintaan. Liikunta-, kuntoutus ja hyvinvointiteknologiaan liittyvää yhteistyötä tehdään eurooppalaisten ja aasialaisten korkeakoulujen kanssa Hollannissa (mm. Groningen University of Applied Sciences), Espanjassa (mm. Universidad Europea de Madrid), Itävallassa (Carinthia University of Applied Sciences), Japanissa (mm. Takasaki University of Health and Welfare), Taiwanissa (National Yang Ming University). Avauksia yhteistyön käynnistämiseksi on tehty mm. Kiinaan Peking Sport University:yn yhteistyössä Jyväskylän yliopiston

kanssa. Esimerkkeinä kansainvälisestä toiminnasta ovat myös Erasmus + Global- ja MentoRob hankkeet sekä intensiivikurssit, kuten Wellness Technology and Robotics, Intensive physiotherapy week, Summer School toteutukset, jotka tukevat koulutuksen laatua ja osaamisen kehittymistä. Nämä verkostot ja aktiivinen kansainvälinen tutkimus- ja kehittämistoiminta osaltaan vahvistavat tulevien liikunta-alan ammattilaisten kykyä ja mahdollisuuksia toimia kansainvälisissä ja monikulttuurisissa toimintaympäristöissä. Myös koulutusvienti on alueellinen vahvuus, jossa liikunta- ja hyvinvointiala on kasvupolulla.

3. Miten on varmistettu, että työelämässä on tarve tälle tutkinto-ohjelmalle? Miten työelämän osaamistarpeiden kehitystä on ennakoitu ohjelmaa suunniteltaessa? Miten viimeisin tutkimustieto on otettu huomioon ohjelmaa suunniteltaessa?

Suomi on suurien haasteiden edessä, joihin on mahdollista vaikuttaa liikunnan ja kuntoutuksen osaamispotentiaalin avulla. Kansallisen SOTE- ja maakuntauudistuksen tavoitteena on uudistaa hyvinvointipalveluja ja niitä tarjoavien tahojen yhteistyötä kaventamaan väestön hyvinvointi- ja terveyseroja, parantamaan palvelujen yhdenvertaisuutta ja saatavuutta sekä hillitsemään kustannusten kasvua. Näihin tavoitteisiin vastaaminen edellyttää liikunta-, kuntoutus sekä sosiaali- ja terveyspalvelujen yhdistämistä entistä ihmislähtöisemmäksi hyvinvointipalveluiden kokonaisuudeksi, jossa painopiste siirtyy ongelmien ratkaisusta ennaltaehkäisyyn korostaen valinnanvapautta ja omaehtoisen toiminnan merkitystä. Väestön liikkumattomuus ja tarve kestävään ja tasa-arvoiseen kansalaisten hyvinvoinnin edistämiseen haastavat liikunta-, kuntoutus- ja sote-alan opiskelijat ja ammattilaiset yli sektorirajojen uudistamaan osaamista ja tuottamaan innovatiivisia tutkimusnäyttöön perustuvia, kustannusvaikuttavia liikunta- ja kuntoutus- ja sote-palveluja.

Tulevaisuuden hyvinvointi nousee ongelmien ennaltaehkäisystä sekä ennakoluulottomasta monialaisesta yhteistyöstä. Sote ja Suomi 2040 –julkaisussa nousee esille uusi hyvinvoinnin näkökulma, jota uudenlainen liikunnanohjaajakoulutuksen järjestäminen JAMK:ssa tukee. Aaltonen ja Vauramo (2016) painottavat ihmisten tulevaisuudessa tarpeiden (mm. ymmärrys, osallistuminen, virkistys, luovuus) huomioimisen esiin nostamista sen sijaan että keskityttäisiin perinteisiin ongelmiin (esim. ylipaino ja masennus). Tällä lähestymistavalla todetaan olevan suurempi merkitys yksilön hyvinvoinnille, elämänlaadulle sekä perusongelmien ennakoinnille. Tätä mallia JAMK:ssa tukee mm. käytössä oleva kansainvälinen, moniammatillinen toimintakyvyn ja terveyden viitekehys, ICF. (WHO 2004)

Useissa alueellisissa yhteistyöverkostoissa, kuten Edu Futura, Keski-Suomen Hyvinvoinnin Osaamiskeskittymä (KeHO), Keski-Suomen Liikunta (KesLi), Sports Lab ja Training Room-toimintaympäristöt on tunnistettu tarve ja potentiaali kehittää liikunta-alan osaamista, jossa hyödynnetään Jyväskylän seudun erityistä asiantuntijuutta ja monipuolisia toimintamalleja. JAMKissa osaamisen kehittämisen toimintaperiaatteena on ns. Knowledge Triangle, joka yhdistää oppimisen, työelämän kehittämisen ja tutkimuksen. Tätä toimintaa tukevat kaupunkikehitysympäristöt, kuten Hippos 2020 – Kukkula ekosysteemi, jossa liikuntaan, urheiluun, terveyteen ja hyvinvointiin liittyvä tutkimus, kehittäminen ja koulutus liittyvät suoraan yritystoiminnan ja uusien innovaatioiden mahdollistamiseen.

Uusien palvelukonseptien ja tuotteiden kehittäminen ja testaaminen yhdessä käyttäjien kanssa mahdollistaa liikunnan, kuntoutuksen ja urheilun ekosysteemin, jossa huippuluokan palvelut, tutkimus-

ja kehitystyö toimivat yhdessä. Lisäksi älykkäiden harjoittelu- ja kilpailuympäristöjen sekä digipalvelujen rakentaminen Hippoksen ja Kukkulan alustoille mahdollistaa täysin uusien palvelukonseptien syntymisen niin paikallisesti, valtakunnallisesti kuin kansainvälisestikin. Kehittämällä liikuntaosaamista osana laajaa verkostoa ja hyödyntämällä monipuolisia oppimisympäristöjä ja -menetelmiä vastataan tarpeeseen toimia nykyistä tehokkaammin liikunnan, kuntoutuksen ja urheilun integraatiossa ja opetuksen järjestämisessä.

4. Mihin työelämän tarpeisiin tutkinto-ohjelma liittyy?

Liikunnan yhteiskunnallista merkitystä selvittäneet tutkimukset (Aaltonen 2016, Vasankari & Kolu 2018) ovat nostaneet esiin liikunnan tärkeyden ja matalan kynnyksen liikunnan ohjauksen ja neuvonnan vahvistamisen elintapaohjauksen osana, jossa yksin kuntoutus ja sosiaali- ja terveysalan ammattiryhmien toteuttamat palvelut eivät riitä. Liikuntapalveluketjut nähdään keskeisenä osana kokonaisvaltaisia hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palveluketjuja ja kuntoutus- ja hoitoprosesseja. Eri asiakasryhmien liikuntaneuvonnan, liikunnan ohjauksen ja liikunnan annostelun tulee perustua tutkittuun ja arvioituun tietoon fyysisen harjoittelun terveysvaikutuksista. Liikunnan, kuntoutuksen ja sote-palveluiden yhdyspinoilla tulee liikunnanohjaajilla jatkossa olemaan entistä merkittävämpi rooli. Liikunnanohjauksen osaamista tarvitaan enenevässä määrin mm. varhaiskasvatuksen, työhyvinvoinnin edistämisen, ikääntyneiden palvelujen ja yritystoiminnan parissa.

Työelämän ja työn muuttumista on kuvattu työskentelypaikkojen muuttumisena, monien käytäntöjen automatisoitumisena, asioiden tuottamisena digitaalisesti, uusien osaamisalojen yhdyspintojen syntymisenä ja uusina ja muuttuvina työnjaon ja rajatyön tarpeina. Jatkossa myös liikunta-, kuntoutus- ja sote-alalla työnjaon ja henkilöstön on sopeuduttava uusiin toimintaympäristöihin, jotta palveluiden laatu ja määrällinen riittävyys sekä asiakaslähtöisyys voidaan turvata. (Aaltonen 2016, Osaamisella Soteen-hanke 2018) Nykyinen työnjako on muodostanut palveluaukkoja ja perinteiset ammattien tai sektoreiden väliset rajat ovat vaikeuttaneet asiakkaiden muuttuviin tarpeisiin vastaamista. (Kangasniemi ym. 2017: 9.)

On arvioitu, että 15-20 % väestöstä on toimintarajoitteisia henkilöitä, joilla liikunta-aktiivisuus on vähäisempää kaikissa ikäryhmissä kuin ikätovereillaan. Toimintarajoitteisilla henkilöillä on myös suurempi hyvinvointivaje ja enemmän terveyteen liittyviä riskitekijöitä kuin muulla väestöllä. Toimintakyvyn ja liikunnan edistämiseen näillä ryhmillä vaaditaan liikunnan soveltamisosaamisen lisäksi terveyden edistämisen tuntemusta sekä terveyden riskitekijöiden ymmärtämistä ja huomioimista liikunnan toteutuksessa. Toimintaympäristöjen ja palvelujärjestelmien muuttuminen edellyttääkin liikunta-alan osaajia, jotka tunnistavat riskiryhmiä, ottavat käyttöön monipuolisia ja vaikuttavia elintapaohjauksen menetelmiä hyödyntäen digitaalisia ja uusiin teknologioihin perustuvia ratkaisuja asiakastyön osana. Monialaisella ja moniammatillisella yhteistoiminnalla voidaan tuottaa asiakaslähtöisiä toimintamalleja ja käytännön toimintaa, joka vastaa asiakkaiden tarpeisiin.

Liikunnanohjaajia tarvitaan myös osaksi kilpa- ja huippu-urheilun valmennusta kun pyrkimyksenä on rakentaa entistä kokonaisvaltaisempia urheilijoiden valmentautumista tukevia konsepteja. Yhteistyössä lajiliittojen ja seurojen kanssa kehitetään seura- ja juniorivalmennusta ja vahvistetaan liikunnan ja valmennuksen ammattilaisten yhteistoimintaa esimerkiksi lääkäreiden, urheilufysioterapeuttien, urheilupsykologien ja ravitsemuksen asiantuntijoiden kanssa. Monet suorituskyvyn ja palautumisen

mittaamiseen, seurantaan ja parantamiseen tarkoitettuja menetelmiä, laitteita ja sovelluksia tuottavat entistä tarkempaa tietoa, jota ensiksi hyödynnetään kilpa- ja huippu-urheilijoilla, mutta usein kehitystyö tuottaa myöhemmin tavallista liikunnan harrastajaa palvelevia ratkaisuja. Kehittämisessä, soveltamisessa ja käyttöönotossa tarvitaan osaajia, jotka tuntevat liikunta-alan käytännön toiminnan ja erilaiset käyttäjäryhmät.

Jyväskylä on Suomen liikuntapääkaupunkina kehittämässä Suomen suurinta liikunnan, urheilun ja ammattilaisurheilun keskittymää. Hippos2020 on valmistuessaan Pohjoismaiden merkittävin liikunnan, urheilun ja huippu-urheilun, terveyden edistämisen sekä hyvinvoinnin ja tapahtumien keskus, jonka kokonaislaajuus on noin 160 000 bruttoneliometriä. JAMK on yhdessä Kilpa- ja huippu-urheilun tutkimuskeskus KIHU:n ja Jyväskylän yliopiston liikuntatieteellisen tiedekunnan kanssa kehittänyt toimintamalleja, jotka luovat urheilijoiden ja kuntoilijoiden testaukseen palvelukonsepteja ja tarjoavat liiketoimintapalveluita markkinoille. Nämä Sports Lab ja Training room- toimintamallit ovat saaneet hyvän vastaanoton alueen toimijoiden keskuudessa.

Lisäksi JAMK on aktiivisesti mukana Keski-Suomen hyvinvointitalouden vahvistamisessa, kuten fasilitoimassa ja tukemassa liikunta- ja hyvinvointialan kasvuyritysten toimintaa luomalla mahdollisuuksia tutkimustulosten ja osaamisen kaupallistamiselle. Tämä toteutetaan hyödyntämällä opiskelijayhteistyötä, tutkimus- kehitys- ja innovaatio toimintaa ja alueen yrittäjyyttä tukevaa toimintaa (esim. Jyväskylän yritystehdas). Toiminnan keskiössä ovat kokeilukulttuuri, käyttäjälähtöisyys ja osallistavat menetelmät (Design thinking, palvelumuotoilu). Innovaatioekosysteemit toimintaa kehitetään JAMKin Future Factory toimintamallissa, joka on JAMKin strateginen innovaatio- ja oppimisalusta. Future Factoryn ytimessä ovat opiskelijakeskeisten ja opiskelijoiden aktiivisuutta tukevien oppimisympäristöjen ja –menetelmien käyttöönotto. Työelämä- ja opiskelijalähtöinen projektiopiskelu käynnistyy työelämän tai TKI-toiminnan todellisiin haasteisiin perustuvista toimeksiannoista. Opiskelijat työskentelevät monialaisissa tiimeissä syventäen ja laajentaen oman alan ammattialan oppimista samalla vahvistaen työelämä-, innovaatio- ja yrittäjyysosaamista. Näin opiskelijat pääsevät jo opiskeluaikana työskentelemään ja verkostoitumaan aidoissa työ-, tutkimus- ja kehittämisympäristöissä. Tarkoituksena on edelleen kehittää elinikäisen oppimisen ja moduloituvan korkeakoulutuksen tarpeisiin työelämäpedagogisia uusia ratkaisuja opiskelijan ammatillisen osaamisen ja toimijuuden kehittämiseksi. Samalla vahvistetaan myös korkeakouluopettajien työelämäpedagogista osaamista opiskelijoille tarjottavan riittävän tuen ja ohjauksen varmistamiseksi.

5. Miten tutkinto-ohjelma liittyy ammattikorkeakoulun vahvuusalueisiin sekä tutkimus- ja kehittämistoimintaan?

JAMK toimii yhdessä Metropolia ammattikorkeakoulun kanssa valtakunnallisessa kuntoutusalan osaamiskeskittymässä vastaten kuntoutuksen koulutuksen uudistamisesta ja TKI-toiminnan vauhdittamisesta. JAMKin yhtenä strategisena vahvuusalueena on monialainen kuntoutus. Monialaisen kuntoutuksen vahvuusalan visiona on toimia kuntoutusosaamisen johtavana kehittäjänä ja kouluttajana sekä kuntoutuksen suunnannäyttäjänä Suomessa. JAMKissa työskentelee 30 liikunnan, urheilun ja kuntoutuksen asiantuntijaa sekä hyvinvointiteknologian, ICT:n ja yrittäjyyden asiantuntijoita. JAMKin muut vahvuusalueet, kuten liiketoiminta (erityisesti urheiluliiketoiminta), robotiikka-, automaatio- ja matkailuala tarjoavat myös monialaisen näkökulman liikunnanohjaajatutkimuksen kehittämiseen. JAMKin

erityisenä vahvuutena on henkilöstön laaja osallistuminen TKI-toimintaan ja koko henkilöstön tiimipohjainen toimintamalli, jossa opetuksen ja TKI-toiminnan yhteistyö on sujuvaa.

Kuntoutuksen vahvuusalan keskiössä on ihmislähtöinen kuntoutus ja ihmisten toimiva arki, jota uudistuvat toimintamallit, kuntoutumisprosessit ja -ohjaus sekä teknologiset ratkaisut tukevat. Sen kärkinä ovat liikunnallinen kuntoutus, asiakas/palveluohjauksen uudistaminen ja eheät palveluprosessit sekä innovatiivisten teknologisten ratkaisujen kehittäminen ja käyttöönotto tukemaan itsenäistä suoriutumista ja toimivaa arkea elämän eri vaiheissa. Liikunnan ja kuntoutuksen integraatiolla ja liikunta-alan osaamisen kehittämällä osana kuntoutus- ja hyvinvointialaa on merkittävä rooli vahvuusalan toiminnassa.

JAMKin työelämälähtöisissä TKI-hankeissa on jo usean vuoden ajan kehitetty liikuntaan, kuntoutukseen ja terveyden edistämiseen liittyvää osaamista ja toimintamalleja yhteistyössä alueen keskeisten toimijoiden kanssa. Hyvinvointiteknologia ja sen integrointi arjen liikkumiseen ovat olleet yksi kehittämisen painopiste. Lisäksi on panostettu liikuntalähtöisten menetelmien hyödyntämiseen toimintakyvyn ja terveellisten elintapojen edistämiseksi. Liikunnalla on todettu olevan tärkeä rooli hankkeissa, joissa sitä on hyödynnetty esimerkiksi ammatillisessa koulutuksessa olevien nuorten sosiaalisen osallisuuden tukemisessa, mielenterveyskuntoutujien elämänhallinnassa ja pitkäaikaistyöttömien hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Asiakkaiden elinikäisen toimintakyvyn ja osallisuuden arviointi ja tukeminen ovat yksikön vahvuuksia. Toiminnassa on hyödynnetty ja kehitetty myös erilaisia etäkuntoutus, mobiili-, verkko- ja pelillisyyssopohjaisia ratkaisuja hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Hyvinvointiyksikkö on ollut mukana tutkimassa ja kehittämässä WHO:n International Classification of Functioning, Disability and Health luokitusta (ICF).

6. Kuinka uusi tutkinto-ohjelma täydentää nykyistä koulutustarjontaa?

JAMK on maamme toiseksi suurin kuntoutusalan kouluttaja. Tutkintokoulutuksesta valmistuu fysioterapeutteja, toimintaterapeutteja ja kuntoutuksen ohjaajia. Hyvinvointiyksiköstä valmistuu lisäksi sosionomeja, sairaanhoitajia ja kättilöitä. Kuntoutuksen osaamiskeskittymä mahdollistaa laajan määrän erilaisia elinikäisen oppimisen opiskelumahdollisuuksia hyödyntäen monimuotoisia opiskelumenetelmiä. Näistä esimerkkeinä ovat monialaisen kuntoutuksen YAMK-koulutus, koti- ja etäkuntoutukseen liittyvät erikoistumiskoulutukset, avoimen ammattikorkeakoulun asiakasohjauksen ja hyvinvointivalmentajan diplomikoulutukset sekä monipuoliset lyhyemmät hyvinvointia tukevat avoimen AMKin tai täydennyskoulutuksen tuotteet. JAMKissa liikunnanohjaaja AMK tutkinto-ohjelma tulee täydentämään monialaisen kuntoutuksen koulutuskokonaisuutta ja avaa mahdollisuuksia liikunta- ja kuntoutusosaamisen syvempään integroimiseen.

Jyväskylässä on ainutlaatuinen liikunta- ja kuntoutusosaamisen keskittymä, minkä ytimessä ovat JAMK, Jyväskylän yliopisto ja koulutus kuntayhtymä GRADIA, jotka toimivat EduFutura yhteistyössä tavoitteenaan vahvistaa liikunta-alan osaamista lukioista ja ammatillisista tutkinnoista aina liikuntatieteellisen alan tohtorintutkintoon saakka. EduFuturassa kehitetään tutkimusperustaisesti kaikille asteille opintopolkuja, ristiinopiskelun mahdollisuuksia sekä uusia koulutusmoduuleja elinikäisen oppimisen ja jatkuvan oppimisen tarpeisiin. Yhteisenä päämääränä on luoda Jyväskylään sellaiset liikunta-alan koulutuspolut, joissa koulutustasolta toiselle siirtyminen on sujuvaa. Eri koulutustasojen opiskelijoille on tarjolla myös mahdollisuus yhdistää opiskelu ja kilpaurheilu olosuhteissa, joissa opiskelu ja valmentautuminen voivat täydentää toisiaan. Tätä toimintaa tukevat myös muut alueelliset toimijat

kuten Kilpa- ja huippu-urheilun tutkimuskeskus KIHU, Urheiluakatemia, Liikunnan ja kansanterveyden edistämissäätiö LIKES ja muut alan tutkimuslaitokset, urheilujärjestöt ja –seurat.

7. Onko alueella muuta tätä koulutusta vastaavaa?

Alueella ei ole liikunnanohjaaja AMK koulutusta, jonka aloittaminen tukee Jyväskylän ainutlaatuista liikunnan ja kuntoutuksen koulutuskokonaisuutta. Myöskään kansallisesti ei ole vastaavaa liikunta-alan kattavaa koulutuspolkua, joka tarjoaa sujuvan siirtymisen koulutustasolta toiselle.

Suunniteltavalla koulutuksella on myös ainutlaatuinen profiili, joka vastaa sekä alueelliseen että kansalliseen työelämätarpeeseen tuottamalla liikunta-alan osaajia, joilla on sekä syvä liikunta-alan ammatillinen osaaminen, mutta myös laaja-alainen toimintakyky ja terveyttä edistävä osaaminen yhdistettynä vahvaan teknologia- ja yrittäjyysosaamiseen. JAMK yhdessä alueen muiden koulutusorganisaatioiden ja liikunta-, kuntoutus- ja urheilualan toimijoiden kanssa luo edellytykset kansallisesti korkeatasoiseen koulutukseen.

8. Millainen osaamistaso (mm. englannin kieli) tutkinto-ohjelmassa on?

Liikunnanohjaaja AMK-tutkinto sijoittuu EQF 6- osaamistasolle. Koulutuksen moduuleja voidaan jatkossa joustavasti hyödyntää myös jatkuvan oppimisen tarpeisiin jo työelämässä olevan henkilöstön täydennyskoulutuksessa. Koulutuksessa luodaan kansainvälisen yhteistyön malli, jossa opiskelijat voivat suorittaa sovittuja opintomoduleja ulkomaisissa partnerikorkeakouluissa.

9. Mitkä tai ketkä JAMKin ulkopuoliset tahot osallistuvat tutkinto-ohjelman kehittämiseen?

- Jyväskylän kaupunki ja Hippos2020 liikunnan, urheilun ja ammattilaisurheilun keskittymä
- Jyväskylän yliopisto ja erityisesti liikuntatieteellinen tiedekunta mm. seuraavilla aloilla: liikuntapedagogiikka, liikuntalääketiede, liikuntabiologia, fysioterapia ja gerontologia.
- Koulutuskuntayhtymä Gradia
- Keski-Suomen Sairaanhoidopiiri ja tuleva sairaala Nova
- Keski-Suomen Hyvinvoinnin Osaamiskeskittymä, KeHO
- Kilpa- ja huippu-urheilun tutkimuskeskus, KIHU
- Urheiluakatemia
- Liikunnan ja kansanterveyden edistämissäätiö, LIKES
- Keski-Suomen Liikunta, KesLi
- Urheiluseurat ja –järjestöt, lajiliitot

10. Mitä osaamista tutkinto-ohjelma tuottaa opiskelijoille ja miten arvioitte koulutuksen tukevan valmistuneiden työllistymistä ja uralla etenemistä?

Koulutus tuottaa opiskelijalle uudenlaista liikunnan ja kuntoutuksen näkökulman yhdistävää osaamista, jossa korostuvat verkostotyöskentely ja monialainen ja moniammatillinen työote. Tärkeässä roolissa on

digitalisaation hyödyntämisen osaaminen asiakkaiden oman toiminnan ja terveyden seurannassa, kansansairauksien ennaltaehkäisyssä ja toimintakyvyn edistämässä, sekä toiminnan kehittämisen, väestön seurannan, tutkimuksen sekä tiedon tarjoamisen näkökulmasta. Teknologiaosaamiseen liittyy myös AiRo-teknologioiden hyödyntämisen (tekoäly, robotiikka) ja soveltamisen osaaminen yksilöllisen, vaikuttavan ja tehokkaan elintapaohjauksen sekä liikuntaneuvonnan mahdollistamiseksi, mikä edistää asiakkaan aktiivista toimijuutta ja vastuunottoa. Opiskelijat osallistuvat opinnoissaan työelämäprojekteihin, jotka tuottavat tutkimus-, kehittämis- ja innovaatio-osaamista sekä yrittäjyysosaamista.

Liikunnan aseman yhteiskunnallinen vahvistuminen luo uusia työllistymismahdollisuuksia ja entistä suurempi osa liikunta-alan ammattilaisista työllistyy julkisen sektorin lisäksi yksityiselle ja kolmannelle sektorille liikunta-, kuntoutus- ja urheilualoille. Tarve monipuolisen liikuntaosaamisen hyödyntämiseen kasvaa kehitettäessä uusia palveluja, konsepteja ja tuotteita. Opiskelijoiden työskennellessä jo opintojen aikana työelämälähtöisissä toimeksiannoissa ja projekteissa opiskelijoiden sujuvat siirtyminen työelämään helpottuu ja jatkumot opiskelusta työelämään nopeutuvat, jolloin työllistyminen paranee. Myös teknologiayritykset ja tuotekehitys tuottavat jatkossa aikaisempaa enemmän työllistymismahdollisuuksia myös liikunta-alan ammattilaisille. Työelämässä he toimivat entistä vahvemmin uusimman tutkitun tiedon välittämisessä työelämään.

11. Lähteet

Aalto Nevalainen P, Miettinen M, Havas E, Vasankari T. Muutosta liikkeellä! Valtakunnalliset yhteiset linjaukset terveyttä ja hyvinvointia edistävään liikuntaan 2020. Terveyttä edistävän liikunnan ohjausryhmä STM ja OKM 2017.

Aaltonen M. Ei vain urheilua. Liikunnan ja urheilun merkitys yhteiskunnan uusiutumisen kannalta. Valtion liikuntaneuvoston julkaisuja 2016:2.

Aaltonen M. & Vauramo, E. SOTE ja Suomi 2040. Kohti taloudellisesti, sosiaalisesti ja moraalisesti kestävää Suomea. Kuntaliitto 2016.

Digitalisaatio terveyden ja hyvinvoinnin tukena. Sosiaali- ja terveysministeriön digitalisaatiolinjaukset 2025.

Husu P, Sievänen H, Tokola, Suni J, Vähä-Ypyä H, Mänttari A, Vasankari T. Suomalaisten objektiivisesti mitattu fyysinen aktiivisuus, paikallaanolo ja fyysinen kunto. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2018:30.

Hyvinvoinnin AiRo-ohjelma. STM. 2018

ICF : toimintakyvyn, toimintarajoitteiden ja terveyden kansainvälinen luokitus
Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus Stakes ; World Health Organization 2004.

Kangasniemi, M, Voutilainen A, Kapanen S, Tolmala A, Koponen J, Hämäläinen M, Elovainio, M. Työn uusjako - Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattiryhmien työnkuvien ja keskinäisen työnjaon

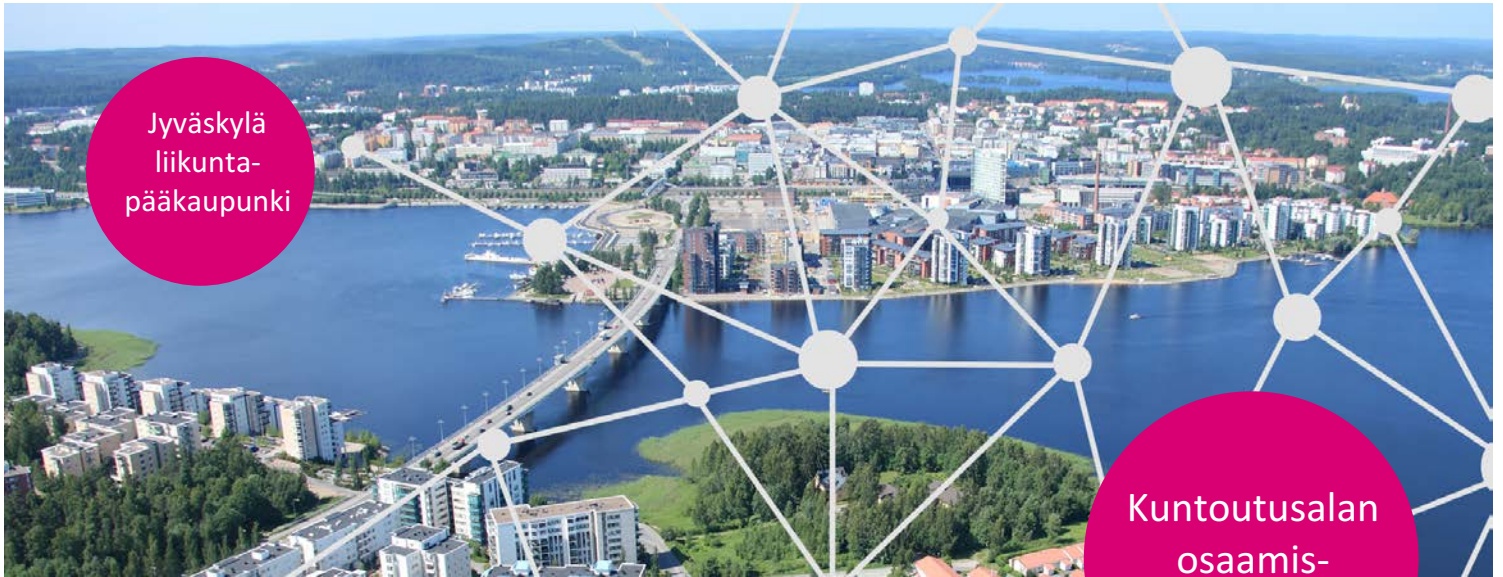
kohdistaminen ja tehostaminen SOTE-reformissa. Valtioneuvoston selvitys ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 66/2017.

Lausunto soveltavan liikunnan arvioinnista. Valtion liikuntaneuvosto. 2018.

http://www.liikuntaneuvosto.fi/tata_mielta/lausunnot_ ja_kannanotot/lausunto_soveltavan_liikunnan_arvioinnista.890.news

Osaamisella Soteen-hanke. Väliraportti. STM 2018.

Vasankari T, Kolu P (toim.) Liikkumattomuuden lasku kasvaa – vähäisen fyysisen aktiivisuuden ja heikon fyysisen kunnon yhteiskunnalliset kustannukset. Maaliskuu 2018. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 31/2018.

Jyväskylä
liikunta-
pääkaupunki

Kuntoutusalan
osaamis-
keskittymä

Liikunnanohjaaja AMK-tutkinto osaksi Jyväskylän kuntoutuksen, liikunnan ja urheilun huippuosaamista

JAMK liikunnanohjaaja AMK-tutkintokoulutuksen uudistajaksi

JAMKin kuntoutusalan koulutuksen vetovoimaisuus, Jyväskylän profiloituminen liikunta- ja hyvinvointikaupunkina sekä EduFutura yhteistyö alueen koulutusorganisaatioiden (Jyväskylän yliopisto, Jyväskylän ammattikorkeakoulu ja koulutuskuntayhtymä GRADIA), elinkeinoelämän, yritysten, järjestöjen ja kansainvälisten kumppaneiden kanssa luovat ainutlaatuiset edellytykset toteuttaa uudistuvaan työelämätarpeeseen liikunnanohjaajakoulutusta Jamkissa. Suunniteltava koulutus on osa JAMKin monialaisen kuntoutuksen vahvuusalan ja kansallisen kuntoutusalan osaamiskeskittymän osaamisen kehittämis- ja uudistamiskokonaisuutta.

Jyväskylässä on korkeatasoinen liikunta- ja kuntoutusosaamisen keskittymä ja alan keskeisimmät suomalaiset tutkimusorganisaatiot ja akateemiset koulutusohjelmat ovat Jyväskylässä. Suunnitteilla oleva liikunnanohjaajakoulutus vastaa tunnistettuun yhteiskunnalliseen tarpeeseen kouluttaa osaajia liikunnan ja kuntoutuksen yhdyspinnalle. Koulutus vahvistaa JAMKin toimintaa suunnannäyttäjänä kansallisessa kuntoutusalan osaamiskeskittymässä sekä maakunnallisessa hyvinvoinnin kehittämisessä. Koulutusta suunnitellaan EduFutura yhteistyössä osana alueen kansallisesti ja kansainvälisesti vahvaa liikunta-alan koulutuksen, tutkimuksen ja urheilun ekosysteemiä ja alueellisia kaupunkikehitysalustoja, kuten Hippos 2020 sekä sai-

raala Nova. Tavoitteena on kehittää liikunnan osaamista vahvistava joustava opintopolku toiselta asteelta korkeakoulutasolle. Aloitetta liikunnanohjaaja AMK-tutkintokoulutuksesta JAMKissa tukevat Jyväskylän kaupunki, Jyväskylän yliopisto ja koulutuskuntayhtymä GRADIA.

Uutta osaamista JAMKista

Väestön liikkumattomuus ja tarve kestävään ja tasa-arvoiseen kansalaisten hyvinvoinnin edistämiseen haastavat liikunta- ja sote-alan ammattilaiset yli sektorira-

jojen tuottamaan kustannusvaikuttavia liikunta- ja hyvinvointipalveluja. Kehittämällä liikuntaosaamista osana laajaa hyvinvointiverkostoa ja hyödyntämällä monipuolisia oppimisympäristöjä vastataan tarpeeseen toimia nykyistä tehokkaammin liikunnan, hyvinvoinnin ja kuntoutuksen integraatiossa ja opetuksen järjestämisessä. Jyväskylässä opiskelijoille voidaan tarjota sujuvia koulutustasolta toiselle rakentuvia innovatiivisia oppimis- ja urapolkuja sekä ristiinopiskelua. Tämän toiminnan mahdollistavat Jyväskylän yliopiston liikuntatieteellinen tiedekunta, GRADIA, Keski-Suomen hyvinvoinnin osaamiskeskittymä KeHO, Kilpa- ja huippu-urheilun tutkimuskeskus KIHU, Liikunnan ja kansanterveyden edistämissäätiö LIKES ja muut alan tutkimuslaitokset, urheilujärjestöt ja -seurat sekä JAMKin urheiluliiketoiminnan koulutus ja sen yritysverkosto.

Tulevaisuuden liikuntaosaaminen

Kansanterveydellisestä näkökulmasta liikunnan ja hyvinvoinnin osaamispotentialilla on merkityksellinen myönteinen yhteiskunnallinen rooli. Liikuntaosaamisen painopisteinä ovat terveysliikunta ja toimintakyvyn edistäminen, kansansairauksien ennaltaehkäisy, elintapaohjaus, liikunta-neuvonta ja urheilulalmennus. Myös eri ammattiryhmien saumaton yhteistyö hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä, kuntoutusprosesseissa sekä digitaalisten ja teknologisten ratkaisujen hyödyntäminen ovat uudistuvan liikunnanohjaaja AMK-tutkintokoulutuksen keskiössä.

JAMKin erityisosaamisena liikunnanohjaajakoulutuksessa on vahva monialaisen kuntoutuksen osaaminen, tähän liittyvä laaja TKI-toiminta ja kyky luoviin, koulutusalarajoja rikkoviin monialaisiin yhteistyömalleihin, esim. liiketoiminnan, ICT:n, matkailun, automaation ja robotiikan kanssa. Urheiluliiketoiminnan koulutus tarjoaa menetelmiä yrittäjyys- ja kaupallistamisosaamiseen. Nykyteknologian käyttöönotto vaatii osaajia, joilla on valmiudet kehittää palveluja tukemaan eri ikäisten ja toimintakyvyltään erilaisten ryhmien omaehtoista liikkumista ja älykästä itsehoitoa sekä työskennellä uusilla yhdyspinnoilla sosiaali- ja terveyspalvelutuottajien kanssa.

Uudet oppimisympäristöt

JAMKissa osaamisen kehittämisen toimintaperiaatteena on ns. Knowledge Triangle, joka yhdistää oppimisen, työelämän kehittämisen ja tutkimuksen. Toimintaa tukevat Jyväskylän kaupunkikehitysalustat, joissa liikuntaan, terveyteen ja hyvinvointiin liittyvä tutkimus, kehittäminen ja koulutus liittyvät yritystoiminnan ja uusien innovaatioiden mahdollistamiseen. Lisäksi alueen monipuolinen liikunta-, urheiluseura- ja järjestötoiminta sekä erityiskoulut tarjoavat laajan käytännön toimintakentän. Opiskelijoille toimintamalli tarjoaa mahdollisuuden päästä toimimaan ja verkostoitumaan jo opiskelun aikana aidoissa työ-, tutkimus- ja kehittämissympäristöissä. Hippos 2020-toimintaympäristö, Training Room, Sports Lab ja Sairaala Novan liikuntaklinikka ovat esimerkkejä innovatiivisista harjoittelu- ja tutkimusympäristöistä.

Kansainvälinen yhteistyö ja panostus opiskelijoiden ja henkilöstön liikkuvuuteen tukevat koulutuksen laatua ja osaamisen kasvua. Jyväskylän liikunnan, hyvinvoinnin, kuntoutuksen ja urheiluliiketoiminnan kansainväliset verkostot ovat ainutlaatuisia ja tasokkaita. Verkostot ja aktiivinen tutkimus- ja kehittämistoiminta vahvistavat tulevien liikunnanohjaajien kykyä ja mahdollisuuksia toimia monikulttuurisissa toimintaympäristöissä. Myös koulutusvienti on alueellinen vahvuus, jossa liikunta- ja hyvinvointiala on kasvupolulla.

Liikunnan, terveyden, hyvinvoinnin ja kuntoutuksen koulutuskokonaisuuden rakentamiseksi ja tulevaisuuden asiantuntijoiden osaamisen vahvistamiseksi JAMK haluaa toimia edelläkävijänä, joka uudistaa ja joustavoittaa liikuntaan, kuntoutukseen, terveyteen ja hyvinvointiin liittyvää koulutusta. Jyväskylän alueen laajalainen liikunta-, kuntoutus ja hyvinvointiosaaminen luovat perustan, joka vastaa yhteiskunnan ja sote-alan muutoksista nouseviin tarpeisiin liikunnanohjaajakoulutuksen uudistamisessa.

Lisätietoja:

Mirja Immonen, päällikkö, 040 547 8949,
mirja.immonen@jamk.fi

Pertti Malkki, hyvinvointiyksikön yksikönjohtaja,
040 668 2751, pertti.malkki@jamk.fi

Viite: Jyväskylän ammattikorkeakoulun hakemus liikunnanohjaaja (AMK)-tutkinnon järjestämiseksi

Opetus- ja kulttuuriministeriölle

JYVÄSKYLÄN KOULUTUSKUNTAYHTYMÄN LAUSUNTO

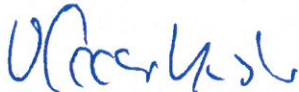
Jyväskylän koulutuskuntayhtymä (Gradia) on solminut Jyväskylän ammattikorkeakoulun ja Jyväskylän yliopiston kanssa keväällä 2016 strategisen sopimuksen yhteistyöstä, joka mahdollistaa aiempaa tavoitteellisemman, eri koulutusasteita koskevan ainutlaatuisen toimintamallin, EduFutura Jyväskylän. EduFutura-yhteistyön yhdeksi seitsemästä kärkialasta on tunnistettu Terveys, kuntoutus, hyvinvointi ja liikunta. Kärkialojen tavoitteena on rakentaa alan opintopolut tehokkaiksi ja joustaviksi varmistamalla mm. sujuvat siirtymiset sekä erilaiset osaamisen tunnistamisen menettelyt eri kouluasteiden välillä, kehittämällä pedagogiikkaa, päällekkäisyyksiä karsimisella sekä opintojen yhteistoteutuksilla. Kehittämistyö liikunta- ja hyvinvointialan joustavien opintopolkujen kehittämiseksi organisaatioiden välillä on jo aloitettu ja siitä on hyviä kokemuksia mm. kuntoutuksen koulutuksen osalta.

Gradialle on myönnetty sekä ammatillisen koulutuksen että lukiokoulutuksen urheilijoiden koulutuksen erityistehtävä. Tavoitteellisesti urheiluvia nuoria opiskelee Gradian oppilaitoksissa toisen asteen koulutuksessa vuosittain noin 250. Lisäksi liikunta-alan oppisopimuskoulutuksena liikunnan ohjauksen perustutkinnon suorittaa vuosittain 20-30 henkilöä sekä liikunnan ja valmennuksen ammattitutkinnon ja liikuntapaikka-alan ammattitutkinnon yhteensä noin 50 henkilöä.

Näiden opiskelijoiden joustavien jatko-opintomahdollisuuksien näkökulmasta Jyväskylän alueella on tarve liikunnanohjaajan (AMK)-tutkintoon. Yhteistyö Jyväskylän yliopiston liikuntatieteellisen tiedekunnan kanssa tarjoaa toisen asteen opiskelijoille mahdollisuuden liikunnan jatko-opintoihin, mutta sitä täydentämään tarvitaan myös AMK-tason tutkintotarjontaa. Liikunta- ja hyvinvointialan työllisyysnäkökulmat ovat Keski-Suomessa hyvät ja voimakkaasti kasvavat muun muassa liikuntapääkaupunkistrategian ja kaupunkikasvualustojen kehittymisen myötä (Hippos2020 ja Kukkula). Liikunta-alan työpaikoilla (mm. kuntatyönantajat, urheilu- ja liikuntaseurat, liikuntakeskukset) on lisääntyvä tarve liikunta-alan osaajien palkkaamiseen.

Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradia pitää tärkeänä, että Jyväskylän ammattikorkeakoulun hakemus liikunnanohjaaja (AMK) -koulutuksen järjestämisestä toteutuisi alueen elinkeinoelämän tarpeita tukemiseksi ja edellä kuvattujen opintopolkujen toteuttamiseksi Jyväskylän seudulla.

Jyväskylässä 24.9.2018

Vesa Saarikoski
Johtaja
Jyväskylän koulutuskuntayhtymä

Viltaniementie 1 A, PL 472
40101 Jyväskylä, FINLAND

etunimi.sukunimi@gradia.fi
gradia.fi

Y-tunnus: 0208201-1
Kotipaikka: Jyväskylä